

## แบบจัดเก็บข้อมูลพันธุ์พืชท้องถิ่น

๑. ชื่อพืช/ชื่อสามัญ : ส้มจี๊ด Kumquat, Tound and Marumi Kumquat

๒. ชื่อวิทยาศาสตร์ : Citrus japonica Thunb.

๓. ชื่อเรียกในท้องถิ่น : ส้มมะปี้ด (ทั่วไป) กำกั๊ด กิมกิด (ชาวจีน) ส้มเกล้า (จ.ระนอง)

๔. ชนิดพืช : ไม้พุ่มขนาดกลาง

๕. ลักษณะประจำพันธุ์ : จัดเป็นไม้พุ่ม มีความสูงของต้นประมาณ ๑.๕-๓ เมตร ตามกิ่งมีหนามแหลมคม ยาวประมาณ ๑-๓ เซนติเมตร ใบ เป็นใบประกอบชนิดแบบลดรูปที่มีใบย่อยใบเดียว ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบแหลม มีขนาดกว้างประมาณ ๒-๔ เซนติเมตร และยาวประมาณ ๔-๗ เซนติเมตร แผ่นใบหนาเนียน ผิวใบเป็นมันสีเขียว มีหูใบขนาดเล็ก ดอก เป็นดอกเดี่ยว แต่มักออกรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ดอกเป็นสีขาวมีกลิ่นหอมแรง ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น ๕ แฉก กลีบดอกมี ๕ กลีบ ร่วงได้ง่าย เมื่อดอกบานจะมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑.๕-๒.๕ เซนติเมตร ดอกมีเกสรเพศผู้จำนวนมาก ผล มีลักษณะเหมือนผลส้มทั่วไป แต่จะมีขนาดเล็ก ส้มชนิดนี้เป็นส้มที่กินเปลือกผล ผลมีขนาดเล็กมีทั้งกลมและรี มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑.๕-๓ เซนติเมตร ผิวผลบางเป็นสีเขียวและมีกลิ่นหอม เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีส้ม เนื้อในผลมีรสเปรี้ยวจัด ภายในผลมีเมล็ดประมาณ ๑-๓ เมล็ด

๖. ถิ่นกำเนิด : เป็นพืชท้องถิ่นในประเทศจีน

๗. แหล่งพันธุ์ : มีกระจายทั่วไป

๘. การปลูก//การดูแลรักษา : การปลูก ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ระยะปลูก ๓ x ๖ เมตร ๓ X ๓ เมตร หรือ ๕ X ๕ เมตร ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้างประมาณ ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร ผสมดินกับปุ๋ยคอกอัตราส่วน ๑ : ๑ ให้เข้ากัน แล้วนำลงใส่ในหลุมประมาณ ๒ ใน ๓ ของความลึกของหลุมนำกล้าต้นไม้วางในหลุมใช้มีดกรีดถุงพลาสติกออก โดยระวังอย่าให้ดินในถุงตกกลบดินที่หล่นลงไปหลุม กัดดินบริเวณโคนต้นให้แน่นปักไม้หลัก และผูกเชือกเพื่อป้องกันลม แล้วรดน้ำให้ชุ่ม การให้น้ำเป็นสิ่งจำเป็นมากในช่วงแรกของการปลูกเพราะถ้าปล่อยให้ส้มขาดน้ำจะทำให้ต้นไม่สมบูรณ์โรคและแมลงเข้าทำลายได้ง่ายช่วงที่ปลูกใหม่ๆ ควรให้น้ำทุกวัน หลังจากนั้นให้น้ำประมาณ ๒ สัปดาห์ต่อครั้งเมื่อต้นส้มเริ่มตั้งตัวได้แล้วการให้น้ำควรให้ในช่วงที่ฝนไม่ตก แต่เมื่อส้มโตแล้วจะต้องมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ สำหรับระบบการให้น้ำถ้าปลูกเป็นสวนขนาดใหญ่ก็ควรให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์ การใส่ปุ๋ยเคมีในระยะที่ยังไม่ให้ผลผลิต หลังจากปลูกในช่วง ๒ - ๓ เดือนแรก ยังไม่ใส่ปุ๋ยเคมีใด ๆ แต่หลังจาก ๔ เดือนไปแล้ว ส้มเริ่มตั้งตัวได้แล้ว แดกกิ่งใหม่ออกมาแล้ว ควรใส่ปุ๋ยเคมีเร่งการเจริญเติบโตของต้นและใบด้วย สูตร ๒๐-๑๐-๑๐, ๒๐-๑๑-๑๑ หรือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อต้น เมื่อส้มมีอายุได้ ๒ ปี ใส่ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นเป็นต้นละ ๓๐๐ - ๕๐๐ กรัมต่อต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ใส่ในระหว่าง เดือนเมษายนและเดือนมิถุนายนใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๐.๕ - ๑ กิโลกรัมต่อต้น และเมื่อต้นมีอายุ ๓ ปี ขึ้นไปต้นเจริญเติบโตดีพร้อมที่จะออกดอกติดผล ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ ก่อนส้มออก ดอก ๒ เดือน โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตรตัวกลาง (P) สูง ได้แก่ ๘-๒๔-๒๔ , ๑๒-๒๔-๑๒ และ ๕-๒๕-๒๕ ประมาณ ๑ กิโลกรัมต่อต้นต่อปีไม่ควรใช้ปุ๋ยเคมีสูตรดังกล่าวติดต่อกันเป็น เวลานานหลายปี เพราะจะทำให้เกิด การสะสมธาตุ P ในดินมากจนมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตจึงควรสลับด้วยการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕- ๑๕ บ้าง การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ เมื่อส้มติดผลใหม่ ๆ หรือเรียกว่าเป็นระยะสร้างผล ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕- ๑๕-๑๕ อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ ใส่หลังจากเก็บเกี่ยวผลและตัดแต่งกิ่งแล้ว เพื่อบำรุงต้นให้สมบูรณ์พร้อมที่จะออกดอกผลในฤดูถัดไป โดยปุ๋ยเคมีที่ใส่คือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ใส่อัตราต้นละ ๒๐๐ - ๓๐๐ กรัม การใส่ปุ๋ยเคมีให้หวานปุ๋ยกระจายตามแนวทรงพุ่มโดยรอบอย่าให้เม็ดปุ๋ยไปอยู่ชิดโคนต้นมากเพราะอาจเกิดโคนเน่าได้หลังจากหวานแล้วรดน้ำให้ชุ่ม

เพื่อให้ปุ๋ยละลาย การใส่ปุ๋ยคอก เช่นมูลวัว มูลหมูที่แห้งแล้ว อัตราที่ใส่ตามขนาดทรงพุ่ม เช่นทรงพุ่ม ขนาด ๒ เมตร ก็ใส่ ๒ กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ปี ละ ๒ - ๓ ครั้ง

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด การตอนกิ่ง การปักชำ การต่อยอด

๙. การจดทะเบียนเป็นสินค้า GI (สินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งภูมิศาสตร์) : -

๑๐. การใช้ประโยชน์ : แก้ไอ ขับเสมหะ แก้อาการเจ็บคอ แก้เสียงแหบ แก้ภูมิแพ้ที่สำแดงอาการทางลำคอ ช่วยในการย่อยอาหาร แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ คลื่นไส้อาเจียน

๑๑. เอกสารอ้างอิง :

วิกิพีเดีย. ส้มจี๊ด. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ส้มจี๊ด>

๑๒. ภาพประกอบ :



ข้อมูลโดย : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร

ที่อยู่ : ๒๒/๑ ม.๖ ต.ขุนกระโทก อ.เมือง จ.ชุมพร

เว็บไซต์ : <http://www.aopdbom.doe.go.th>